

ay boyunca devam eden muhasara neticesinde İngiliz kuvvetleri mağlup edilerek esir alındı. Zaman zaman siyatik ağrıları çeken Goltz Paşa bu arada tifoya yakalandı ve 18-19 Nisan 1916 gecesi öldü. Cenazesi, Alman ve Türk bayraklarıyla ve yollardaki halkın da katılımıyla yapılan bir askerî merasimle Bağdat'ta Dicle kıyısındaki mezarlığa gömüldü (21 Nisan 1916). Daha sonra naaşı hanımının arzusu üzerine İstanbul'a nakledildi ve Tarabya'daki Alman yazlık elçilik binasının bahçesinde Moltke anıtının yakınına defnedildi (24 Haziran 1916).

Goltz, iyi eğitim almış başarılı bir kumandan ve iyi bir yazar olarak kabul edilmektedir. Maiyetindekilerden çok şey istediği ve bu isteklerinde hayli nazık davrandığı belirtilir. Almanya'ya döndükten sonra Türkiye'deki meslektaşlarıyla irtibatını kesmemiş, bunlarla mektuplaşmaya devam etmiştir. Mektuplarında Türkiye ile alakalı gelişmeleri yakından takip ettiği anlaşılmaktadır. Goltz aynı zamanda Helmuth von Moltke gibi arkada pek çok makale bırakmış ve yirmiden fazla kitap telif etmiştir. Kaleme aldığı eserlerden bazıları Türkçe dahil çeşitli dillere tercüme edilmiştir. Hâtıraları *Denkwürdigkeiten, Bearbeitet und Herausgegeben von Friedrich von der Goltz und Wolfgang Foerster* (Berlin 1929) Türkçe'ye çevrilmiştir (*Golç Paşa'nın Hatırası*, trc. Salih Maykuş, İstanbul 1932). Eserlerinden Osmanlı Devleti'yle ilgili olanlar: *Das Volk in Waffen. Ein Buch über Heerwesen und Kriegführung unserer Zeit* (Berlin 1883, trc. Millet-i Müsellaha, İstanbul 1915); *Ein Ausflug nach Mazedonien* (Berlin 1894); *Anatolische Ausflüge* (Berlin 1896); *Der Thessallianische Krieg und die Türkische Armee* (Berlin 1898, trc. Osmanlı Yunan Seferi 1313, İstanbul 1332); *Der jungen Türkei Niederlage und der Möglichkeit ihrer Wiedererhebung* (Berlin 1913, trc. Genç Türkiye'nin Hezimet-i İlmân-ı İtilâsi, İstanbul 1332); *Stärke und Schwäche des türkischen Reiches* (Deutsche Rundschau, Band XXIV, I [Oktober 1897]).

BİBLİYOGRAFYA :

H. von Kiesling, *Mit Feldmarschall von der Goltz Pascha in Mesopotamien und Persien*, Leipzig 1922; B. von Schmiterlów, *Aus dem Leben des Generalfeldmarschalls Freiherr von der Goltz Pascha: Nach Briefen an Seinen Freund*, Berlin-Leipzig 1926; Pertev Demirhan, *Generalfeldmarschall Colmar Freiherr von der Goltz: Das Lebensbild eines Großen Soldaten: Aus Meinen Persönlichen Erinnerungen*, Göttingen 1960; J. L. Wallach, *Anatomie einer Militärhilfe*, Düsseldorf 1976; a.e.: *Bir Askerî Yardımın Anatomisi*

(trc. Fahri Çeliker), Ankara 1985; Zeynep Güler, *Osmanlı Ordusu'nun Modernleşmesinde von der Goltz Paşa'nın Rolü* (yüksek lisans tezi, 2007), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; C. A. Krethlow, *Generalfeldmarschall Colmar Freiherr von der Goltz Pascha: Eine Biographie*, Paderborn 2012.

NECMETTİN ALKAN

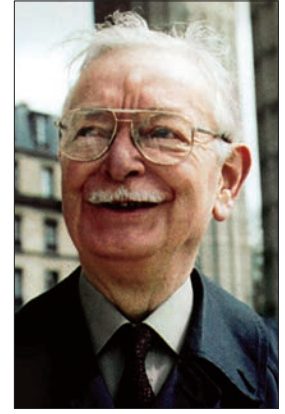
GOODWIN, Godfrey

(1921-2005)

İngiliz sanat tarihçisi.

24 Şubat 1921'de babasının mühendis olarak çalıştığı Lizbon'da doğdu. Onun 1923'te ölümü üzerine ailesi İngiltere'ye döndü. Bristol'da Clifton College'da (1932-1935), Fransız Enstitüsü'nde (1935-1936) ve Royal Academy of Dramatic Arts'ta (RADA, 1937-1938) öğrenim gördü. II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla 1939'da askere yazıldı. Orduyla birlikte önce Cezayir'e, ardından Roma'ya gitti. Roma'da entelektüel çevrelerle tanıştı ve Akdeniz dünyası yanında mimariye de ilgi duydu. Daha sonra Mısır'a gidip İskenderiye'deki Victoria College'da öğretmenliğe başladı, ancak Süveyş krizinin patlak vermesiyle Mısır'dan ayrılarak Türkiye'ye geldi. Önce English High School'da (şimdiki Nişantaşı Anadolu Lisesi), 1958'den itibaren Robert Kolej'de sanat ve mimarlık tarihi dersleri verdi. 1965'te Gillian Chorley ile evlendikten birkaç yıl sonra Robert Kolej'in Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanması ardından İngiltere'ye döndü. Türkiye'de geçirdiği sürede, erken İslâm mimarisini konu alan kitabın yazarı K. A. C. Creswell'in İslâm mimarisi üzerine olumsuz görüşlerine karşı geliştirdiği fikirlerini 1971'de basılan Osmanlı mimarisinin tarihiyle ilgili eserinde dile getirdi. Eserde Osmanlı mimarisinin Bizans ve İran mimarisinin bir karışımı olmaktan ziyade çeşitli üslupları bir araya getiren kendine özgü bir mimari olduğunu savundu.

Goodwin daha sonra North Kensington'daki Bevington İlkokulu'nda hocalığa başladı. Kısa bir süreliğine MacMillan Yayınevi'nin sanat tarihi bölümünün İslâm kısmında editörlük yaptı. 1980'lerde Royal Asiatic Society'nin başkanlığında bulundu ve kurumun Queen's Gardens'daki yeni binasına taşınması işlemlerini yürüttü. Hayatının geri kalanını İngiltere'de sürdürdüyse de sık sık Türkiye'ye geldi. 1990'lardaki emekliliğinin ardından Boğaziçi Üniversitesi'nde Osmanlı ve Bizans sanat tarihine dair dersler vermeye başladı. Bu üniversiteden 2000 yılında fahri

Godfrey Goodwin

doktora aldı. 18 Ağustos 2005'te İngiltere'de öldü.

Eserleri. Goodwin'in başlıca eserleri şunlardır: *A History of Ottoman Architecture* (London 1971, T trc. Müfit Günay, *Osmanlı Mimarlığı Tarihi*, İstanbul 2002), *Ottoman Turkey* (London 1977), *Islamic Spain* (San Francisco 1990), *Sinan: Ottoman Architecture and its Values Today* (London 1993), *The Sultan's Seraglio: an intimate portrait of life at the Ottoman court (from the seventeenth-century edition of John Withers)* (London 1996), *The Private World of Ottoman Women* (London 1997; T trc. Sinem Gül, *Osmanlı Kadınının Özel Dünyası*, İstanbul 1988), *The Janissaries* (London 1997; T trc. Derin Türkömer, *Yeniçeriler*, İstanbul 2012), *Topkapı Palace: An Illustrated Guide to its Life and Personalities* (London 1999), *Life's Episodes: Discovering Ottoman Architecture* (İstanbul 2002).

BİBLİYOGRAFYA :

M. Freely, "And Where Shall We Begin? An Appreciation of the Architectural Historian Godfrey Goodwin (1921-2005)", *Cornucopia*, VI/34, İstanbul 2005, s. 22-24; J. Carswell, "Godfrey Goodwin: A Scholar in Love with the Wonders of Ottoman Architecture and all Things Turkish", *The Guardian*, 6 September 2005; R. Krahl, "Godfrey Goodwin: Hospitable Scholar who Became a Leading Authority on Ottoman Architecture and Turkish Culture", *The Times*, 2 September 2005.

EMRAH SAFA GÜRKAN

GORAN, Abdullah

(عبدالله گوران)

(1904-1962)

Modern Kürt şiirinin önde gelen temsilcilerinden.

Irak'ın Süleymaniye vilâyetine bağlı Halepçe şehrinde doğdu. Câf aşiretinin Merivân yöresinde yerleşik Mirân Bey kolundandır. Aile önce Karadağ'a, ardından